

الدرس الرابع :

جامد : به کلماتی مانند : باب ، جدار ، جبل ، قلم ، دفتر و ... که از کلمه دیگری گرفته نشده باشند جامد گفته می شود.

مشتق : به کلماتی مانند : ناصر ، معروف ، معبد و که از کلمه دیگری گرفته شده باشد مشتق گفته می شود .

۱ . اسم فاعل :

اسم فاعل از ثلاثی مجرد : بر وزن فاعل ساخته می شود .

مثال : كَتَبَ : کاتب ، حَمَلَ : حامل ، حَمَدَ : حامد

اسم فاعل از ثلاثی مزید : ۱. از فعل مضارع ساخته می شود .

۲. حرف مضارعه را حذف نموده به جای آن « مَ » می آوریم .

۳. حرکت عین الفعل (حرف دوم از ریشه) را مکسور « ـِ » می کنیم .

مثال : يَكْتَشِفُ : مُكْتَشِفٌ ، يُعَلِّمُ : مُعَلِّمٌ ، يَقْتَدِرُ : مُقْتَدِرٌ

۲ . اسم مفعول :

اسم مفعول از ثلاثی مجرد : بر وزن مفعول ساخته می شود .

مثال : كَتَبَ : مَكْتُوبٌ ، عَرَفَ : مَعْرُوفٌ ، خَلَقَ : مَخْلُوقٌ

اسم مفعول از ثلاثی مزید : ۱. از فعل مضارع ساخته می شود .

۲. حرف مضارعه را حذف نموده به جای آن « مَ » می آوریم .

۳. حرکت عین الفعل (حرف دوم از ریشه) را مفتوح « ـِ » می کنیم .

مثال : يَسْتَضَعِفُ : مُسْتَضَعَفٌ ، يَحْتَرِمُ : مُحْتَرَمٌ ، يُرْسِلُ : مُرْسَلٌ